

Kommittémotion

## Motion till riksdagen 2015/16:1935

av Magnus Oscarsson m.fl. (KD)

### Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

---

#### **Innehåll**

Förslag till riksdagsbeslut	2
Tabeller	3
1. Inledning	4
1.1 Den kristdemokratiska förvaltarskapsprincipen	4
1.2 Politiskt ansvar för miljön och klimatet	4
2. Sveriges roll internationellt	5
2.1 Sveriges röst för ett klimatambitiöst EU	5
2.2 Globala klimatförhandlingar	6
2.3 Den gröna klimatfonden	6
3. Åtgärder för minskade utsläpp av koldioxid	6
3.1 Fossiloberoende fordonsflotta	6
3.2 Utbyggnad av laddinfrastruktur	7
4. Styrmedel för minskad klimatpåverkan och bättre miljö	8
4.1 Kemikalieskatt	8
4.2 Utfasad skattesubvention för fossila bränslen	8
4.3 Inför en skatt på förbränning av osorterade sopor	8
4.4 Slopas undantag för kreosot	8
4.5 Skatt på torv	8
4.6 Ett utvecklat system för handel med utsläppsrätter	9
4.7 En ansvarsfull offentlig upphandling	9
5. Miljögifter och avfallshantering	9
5.1 En giftfri miljö för barnen	9
5.2 Effektiv förpackningsåtervinning	9

## Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fortsätta driva på EU för en ambitiös klimat- och miljöpolitik och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i COP 21-förhandlingarna ska driva en linje med fokus på klimatanpassningsåtgärder och parternas bindande löften om utsläppsminskningar och klimatfinansiering och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avsätta 500 miljoner kronor inom utgiftsområde 7 till den gröna klimatfonden och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppnå visionen om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ut laddinfrastrukturen för publik laddning av elbilar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla systemet för internationell handel med utsläppsrätter och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en kemikalieskatt på viss hemelektronik och PVC-material och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fasa ut skattesubventionerna på fossila bränslen för gruvindustriella fordon och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en skatt på förbränning av osorterade sopor och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa undantaget från skatten på bekämpningsmedel för kreosot och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en skatt på torvbrytning och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en utvidgning av EU:s system för handel med utsläppsrätter (ETS) och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en ansvarsfull offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera barns uppväxtmiljöer i arbetet för en giftfri vardag och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att producentansvaret bör fortsätta att gälla för förpackningsinsamling och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

## Tabeller

**Tabell 1. Kristdemokraternas förslag till anslag för 2016 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (tusental kronor)**

*Tusental kronor*

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (KD)
1:1 Naturvårdsverket	433 435	-50 000
1:2 Miljöövervakning m.m.	333 214	-50 000
1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 002 535	-350 000
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	815 018	-200 000
1:5 Miljöforskning	80 831	
1:6 Kemikalieinspektionen	229 623	
1:7 Avgifter till Internationella organisationer	141 131	
1:8 Supermiljöbilspremie	309 000	-94 000
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	221 781	
1:10 Klimatanpassning	119 000	-107 000
1:11 Inspire	20 000	
1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	751 565	-75 000
1:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar	205 000	-50 000
1:14 Internationellt miljösamarbete	33 900	
1:15 Hållbara städer	2 500	
1:16 Skydd av värdefull natur	1 343 500	-590 000
1:17 Havs- och vattenmyndigheten	225 266	-10 000
1:18 Klimatinvesteringar	600 000	-600 000
1:19 Elbusspremie	50 000	-50 000
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	56 189	
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	688 268	
<b>Summa</b>	<b>7 661 756</b>	<b>-2 226 000</b>

**Tabell 2. Kristdemokraternas förslag till anslag för 2016 till 2019 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (miljontal kronor)**

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	2016	2017	2018	2019
1:1 Naturvårdsverket	-50	-50	-50	-50
1:2 Miljöövervakning m.m.	-50	-50	-50	-50
1:3 Åtgärder för värdefull natur	-350	-350	-350	-350
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	-200	-200	-100	-100
1:8 Supermiljöbilspremie	-94			
1:10 Klimatanpassning	-107	-107	-107	-107
1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	-75	-75	-75	-75
1:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar	-50	-50	-50	-50

1:16	Skydd av värdefull natur	-590	-590	-590	-590
1:17	Havs- och vattenmyndigheten	-10	-10	-10	-10
1:18	Klimatinvesteringar	-600	-600	-600	
1:19	Elbusspremie	-50	-100	-100	-100
	<b>Summa</b>	<b>-2 226</b>	<b>-2 182</b>	<b>-2 082</b>	<b>-1 482</b>

## 1. Inledning

### 1.1 Den kristdemokratiska förvaltarskapsprincipen

Begreppet ”hållbar utveckling” definieras ofta som ”en utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov”. Genom att betona generationsperspektivet återspeglar denna definition mycket väl en av de principer som är grundläggande för Kristdemokraternas förhållningssätt till miljön, det vi kallar förvaltarskapsprincipen. Med detta menas att människan är förvaltare av – och inte herre över – skapelsen. Det ger oss människor ett speciellt ansvar. Vi ska agera med en långsiktig helhetssyn med respekt för vår samtida omgivning och kommande generationer.

Ansvar, som är grundbulten i förvaltarskapsprincipen, är både personligt och gemensamt. Människan är en rationell varelse ansvarig för sina handlingar. Hon kan själv göra medvetna val för att ta tillvara både sina egna och andras yttre resurser. Det går inte att vältra över ansvaret på andra personer, eller på samhället i stort, när det gäller att ändra livsstil. Strävan att förbruka mindre energi och minska koldioxidutsläppen är ett personligt ansvar och en nödvändighet för mänsklighetens långsiktiga överlevnad.

Samtidigt räcker det inte med bara individuella beslut. Det behövs övergripande ramar och förutsättningar som möjliggör och uppmuntrar en långsiktigt hållbar livsstil. Olika styrmedel, såväl informativa och regulativa som ekonomiska kompletterar varandra och kan användas var för sig eller tillsammans, beroende på verksamhetsområde. Lagstiftning med förbud och gränsvärden, en skattepolitik som värnar klimatet samt klimatvänlig offentlig upphandling är exempel på strategiska instrument som måste användas.

### 1.2 Politiskt ansvar för miljön och klimatet

Att ställa om vår livsstil för att minska utsläppen kan ha stor påverkan på enskildas och familjers vardagsliv. På miljöområdet krävs aktivt engagemang av oss alla. Det är politikens uppgift att få till stånd lösningar och fungerande infrastruktur för exempelvis en effektiv materialåtervinning, men i slutändan avgörs framgången i ett sådant system av människors vilja och motivation att medverka. Därför krävs att de beslut som fattas

är väl underbyggda av forskning och att sambanden på ett trovärdigt sätt kan förklaras för dem som berörs.

Många känner idag en oro för klimatförändringarna, och det är bra att medvetenheten är stor om problemen som vår generation akut behöver lösa. Men klimatpolitiken får inte bli ett opportunistiskt slagträ för att vinna enkla poäng i opinionen. Den förtjänar att tas på betydligt större allvar än så. Dessvärre ser vi idag hur en del miljö- och klimatpolitiska beslut tas utan hänsyn till fakta och rekommendationer presenterade av våra expertmyndigheter eller forskarexpertis. När stora beslut med långtgående konsekvenser för företag och individer tas på lösa grunder för att möta en opinion, urholkas i längden förtroendet för politiken.

## **2. Sveriges roll internationellt**

Klimatutmaningen är i högsta grad global, och utöver ansvarsfulla nationella åtaganden för minskade utsläpp krävs gemensamma kraftanstängningar internationellt. Under alliansregeringen 2006–2014 minskade utsläppen av växthusgaser i Sverige med 14 procent. Genom att visa att det går att kombinera låga utsläpp med god ekonomisk utveckling kan Sverige bidra till att slå hål på den internationellt sett alltför förhärskande myten om motsatsen.

### **2.1 Sveriges röst för ett klimatambitiöst EU**

Klimatförändringarna är vår tids största utmaning och kräver såväl regionala, nationella som globala lösningar. Beroendet av fossila bränslen är både en belastning på miljön och en säkerhetspolitisk risk. Det europeiska beroendet av rysk gas bidrar till utsläpp av koldioxid och instabilitet. Flera EU-länder har inte ställt om från kolberoende medan andra ökat sitt beroende av fossila källor genom att stänga ner kärnkraft eller investera för lite i förnybara källor. Under alliansregeringen hade Sverige en hög ambitionsnivå i de klimatpolitiska förhandlingarna i EU. Sverige ska fortsätta driva på för att EU ska vara ett klimat- och miljöpolitiskt föredöme globalt.

För att maximera den positiva påverkan på omvärlden behövs bättre koordinering mellan EU:s medlemsländer, och här kan Sverige ta ett större ansvar. Tillsammans med likasinnade EU-länder bör Sveriges regering noga kartlägga vilka klimatdiplomatiska insatser som görs och vilka som behöver göras för att förmå så många nationer som möjligt att underteckna ett globalt avtal med löfte om minskade utsläpp som kan begränsa den globala uppvärmningen till under två grader. Chansen kommer inte åter och tiden för att lyckas begränsa klimatförändringarna håller på att löpa ut.

## **2.2 Globala klimatförhandlingar**

Vid vinterns partsmöte (COP 21) i Paris behöver världen enas om ett nytt klimatavtal under FN, vilket är helt avgörande för att komma framåt i det internationella klimatarbetet. Förlängningen av Kyotoprotokollet löper ut 2020 och behöver ersättas av ett avtal som ansluter långt fler länder som parter. Det är av största vikt att de så kallade ”top 5 polluters”, det vill säga Kina, USA, Brasilien, Indonesien och Japan accepterar att omfattas av det nya avtalet om det ska kunna leda till verklig förändring för klimatet.

Sverige bör genom EU driva på för ett ambitiöst avtal med global uppslutning. Fokus bör ligga på verkningfulla klimatanpassningsåtgärder och parternas bindande löften om utsläppsminskningar och klimatfinansiering.

## **2.3 Den gröna klimatfonden**

Vi har ett moraliskt ansvar att hjälpa och stötta de fattiga länderna på sin väg mot en hållbar utveckling. Det är positivt att regeringen fortsätter att bygga på stödet som alliansregeringen initierade för den gröna klimatfonden (GCF). Den gröna klimatfonden startades för att hjälpa utvecklingsländer att utvecklas på ett hållbart sätt. Av fondens medel ska 50 procent användas för anpassningsåtgärder och 50 procent till åtgärder för utsläppsminskning. Minst 50 procent av andelen som går till anpassningsåtgärder ska gå till små ö-stater, de minst utvecklade länderna och Afrika, och resten till övriga utvecklingsländer. Det krävs att de rikare länderna prioriterar att sätta in medel till fonden för att utvecklingsländerna skall kunna bidra till de gemensamt överenskomna klimatmålen. Vi avsätter 500 miljoner kronor till den gröna klimatfonden för 2016.

## **3. Åtgärder för minskade utsläpp av koldioxid**

Vi anser att det allt överskuggande målet för svensk miljöpolitik måste vara att bromsa klimatförändringarna genom minskade utsläpp av koldioxid. Svenska hushåll har mycket låga utsläpp tack vare hög andel energi från koldioxidfria källor i form av främst vattenkraft och kärnkraft. I transportsektorn finns den stora utmaningen, här måste utsläppsnivåerna minskas drastiskt och politiska insatser behövs bland annat för att främja utvecklingen av motorer och fordon med låga utsläpp. Här finns redan svensk spetskompetens och möjligheter till större svenska marknadsandelar globalt.

### **3.1 Fossiloberoende fordonsflotta**

Sverige ska minska utsläppen från transporterna och bryta beroendet av fossila drivmedel. Vår vision är en fordonsflotta oberoende av fossila bränslen till 2030.

Inrikestransporterna står för ungefär en tredjedel av Sveriges totala utsläpp.

Energianvändningen i transportsektorn har på senare år minskat men fossila bränslen är

fortfarande basen och stod för 88 procent av energianvändningen i inrikestransporterna under 2014.<sup>1</sup> Transportsektorn har den största nationella påverkan på klimatet och är den sektor som är mest importberoende av energiråvara.

Kristdemokraterna och övriga allianspartier genomförde under sin tid i regeringsställning en lång rad insatser för ett mer fossilfritt Sverige. I dag kan vi se resultaten av dessa. Vägtransporternas utsläpp minskar, nya bilars utsläpp har minskat rejält och andelen förnybara drivmedel har ökat kraftigt, inte minst HVO-drivmedel.

Kristdemokraterna har också drivit frågan om att införa ett så kallat bonus–malus-system där miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid får en bonus vid inköpstillfället medan fordon med höga utsläpp av koldioxid får högre skatt. Vi är därför mycket positiva att regeringen tillsatt en statlig samordnare med uppdrag att utforma ett sådant system. Uppdraget ska redovisas senast den 29 april 2016.

För att nå målet om fossiloberoende fordonsflotta år 2030 och ett klimatneutralt Sverige 2050 behövs fler politiska insatser för att påskynda omställningen till en mer fossilfri transportsektor och ett miljövänligare klimat.

### **3.2 Utbyggnad av laddinfrastruktur**

Försäljningen av laddhybrider och elbilar har utvecklats mycket snabbt på senare år. Supermiljöbilspremien som infördes av alliansregeringen 2012 har bidragit till denna utveckling. För att uppmuntra konsumenter att köpa laddhybrider och elbilar är det viktigt att laddinfrastrukturen i Sverige utvecklas. Det stora hindret för ökad andel elbilar idag är osäkerheten som följer med den hittills dåligt utbyggda infrastrukturen, den så kallade ”räckviddsångesten”. Vi föreslår fortsatt stöd till investeringar i laddinfrastruktur. Stödet ska kunna ges till företag, bostadsrättsföreningar, privata och kommunala bostadsföretag samt kommuner runt om i landet och ska kunna användas till publikt tillgängliga laddstolpar för såväl snabbladdning som normalladdning. Vi anslår 125 miljoner kronor per år under perioden 2016–2019 till stöd för utbyggnad av laddinfrastruktur.

## **4. Styrmedel för minskad klimatpåverkan och bättre miljö**

### **4.1 Kemikalieskatt**

Som del av alliansregeringen var Kristdemokraterna med och tillsatte Kemikalieskatteutredningen 2013. För att minska de negativa hälsoeffekterna av

---

<sup>1</sup>Energimyndigheten (2015-09-11).

<https://www.energimyndigheten.se/Press/Pressmeddelanden/Bensin-minskar-och-fornybart-okar-i-svenska-transporter/>

kemikalier i samhället och för att finansiera angelägna klimatåtgärder föreslår vi att en kemikalieskatt införs på viss hemelektronik och PVC-material som utredningen föreslår, vilket beräknas generera skatteintäkter på 3,47 miljarder kronor årligen.

#### **4.2 Utfasad skattesubvention för fossila bränslen**

OECD har riktat kritik mot de svenska reglerna som innebär att vissa delar av industrin antingen är undantagen från energi- och koldioxidskatterna eller är berättigad till nedsättningar i dessa skatter. I år har nedsättningarna i koldioxidskatten för diesel i gruvindustriell verksamhet minskats, och vi föreslår att dessa nedsättningar i nästa steg helt slopas. För ytterligare klimateffekt föreslår vi också att energiskattebefrielsen för samma fordonstyp tas bort. Dessa förändringar beräknas tillsammans innebära ökade skatteintäkter på 320 miljoner kronor årligen.

#### **4.3 Inför en skatt på förbränning av osorterade sopor**

Den höga materialåtervinningsgraden av avfall i Sverige är naturligtvis positiv, och vi vill verka för att den ska öka ytterligare. Under senare år har dock importen av sopor för förbränning i Sverige ökat markant. Det har vissa positiva effekter i form av stärkt energiförsörjning här och minskade deponimängder i länder med sämre möjligheter till effektiv förbränning i kraftvärmeverk. Men i avfallshierarkin är energiåtervinning, det vill säga förbränning av sopor, den näst sämsta lösningen ur klimatsynpunkt. Vi vill därför införa en skatt på förbränning av osorterade sopor för att öka materialåtervinningen och minska utsläppen av miljöfarliga ämnen och koldioxid. En sådan skatt beräknas öka skatteintäkterna med 220 miljoner kronor årligen.

#### **4.4 Slopade undantag för kreosot**

Kreosot och andra träskyddsmedel omfattas inte av skatten på bekämpningsmedel. Kreosot är dokumenterat både hälso- och miljöfarligt. Vi anser att miljömässigt bättre alternativ bör uppmuntras och föreslår därför att undantaget från skatten på bekämpningsmedel avskaffas för kreosot, vilket beräknas inbringa 120 miljoner kronor.

#### **4.5 Skatt på torv**

Torv är ett energislag som idag varken beskattas med koldioxid- eller energiskatt. Utsläpp av koldioxid från torvförbränning rapporteras till FN som ett fossilt bränsle och när torv eldas i större kraftvärmeverk inom EU måste de inneha utsläppsrätter. Aktuella studier visar att torv ur växthusgassynpunkt motsvarar fossila bränslen i ett tidsperspektiv upp till några hundra år. Vi anser därför att skattebefrielsen från koldioxidskatt för torv bör tas bort, vilket genererar skatteintäkter på uppskattningsvis 100 miljoner per år.



## **4.6 Ett utvecklat system för handel med utsläppsrätter**

Koldioxidskatt på fossila bränslen och ett utvecklat utsläppshandelssystem inom EU är effektiva styrmedel för minskade utsläpp och ett bättre klimat. EU:s mål för minskade utsläpp och energieffektivisering spelar en central roll i arbetet mot miljöförstöring och klimatförändring. Kristdemokraterna har länge varit pådrivande för att utveckla handeln inom EU med utsläppsrätter (ETS) som är ett kostnadseffektivt verktyg för att nå klimatmål. Vi anser att handelssystemet med utsläppsrätter bör utvidgas till att omfatta även övriga transportsektorn samt andra samhällssektorer med stora utsläpp som ännu inte deltar i systemet.

## **4.7 En ansvarsfull offentlig upphandling**

Den offentliga sektorn har en stor möjlighet att påverka utsläppen av koldioxid och miljögifter via upphandlingen av såväl tjänster som varor, inte minst av livsmedel. Genom en offentlig upphandling som drivs av värden om hållbarhet och bygger på en grundlig livscykelanalys gynnas såväl klimatet som produktkvaliteten. I den offentliga upphandlingen bör hänsyn tas till faktorer som miljö- och klimatpåverkan.

# **5. Miljögifter och avfallshantering**

## **5.1 En giftfri miljö för barnen**

För att undvika skador på hälsa och miljö är det viktigt att hälsofarliga kemikalier hanteras på ett säkert sätt. Alliansregeringen prioriterade arbetet för en giftfri vardag och tog fram en särskild strategi som löper fram till 2020. Barn är mer känsliga för exponering för farliga ämnen än vad vuxna är, och deras uppväxtmiljö måste prioriteras i arbetet för en giftfri miljö. Därför vill vi stödja kommunerna så att de ska kunna upphandla giftfritt till sina förskolor.

## **5.2 Effektiv förpackningsåtervinning**

Var och en av oss ger upphov till stora mängder avfall som kan vara både en resurs och ett miljöproblem. Genom god avfallshantering kan allt fler produkter återanvändas och återvinnas. Den enskildes insats i sopsorteringen spelar en avgörande roll för hur väl vi lyckas nå målen för återvinning. En förutsättning är att nödvändig infrastruktur fungerar så att den är lättillgänglig för såväl producenter som konsumenter. Det måste vara lätt att göra rätt.

Sedan 1990-talet har ansvaret för att förpackningar återvinns i Sverige vilat på producenterna, enligt principen om att ”förorenaren betalar”. Producentansvaret har utretts och granskats många gånger. Senast 2011 tillsattes en särskild utredare, vars slutsatser dock inte användes till grund för någon ändring i reglerna. Nu aviserar

regeringen sin avsikt att flytta ansvaret för förpackningsåtervinning från producenterna till kommunerna. Detta förslag tror vi är missgynnsamt, dels för att den logiska och effektiva principen om att förorenaren betalar då frångås, dels för att förpackningsproducenterna får mindre incitament att utveckla nya och resurseffektivare förpackningslösningar. Vi föreslår istället att producentansvaret, och därmed principen om att förorenaren betalar, bibehålls.

*Magnus Oscarsson (KD)*

*Annika Eclund (KD)*

*Emma Henriksson (KD)*

*Lars-Axel Nordell (KD)*

*Larry Söder (KD)*

*Roland Utbult (KD)*